

N:o 109.

Af Herr **Jan Magnusson**: *Om förhöjda böter för instämnd part eller vittne vid förfallolöst uteblifvande från underrätt.*

Att mycken långsamhet vid rättskipningen ännu råder vid våra underdomstolar, så att rättegångar kunna dragas ut i årtal innan de blifva afgjorda, är en känd sak. Vål har, genom införande af flera sammanträden vid häradsrätterna, mycket vunnits för en snabbare rättskipning, men ännu finnas många tingslag, som ej hafva mer än ett å två sammanträden på året. Vill någondera af parterna uppehålla rättegången längre än nödigt är, så kunna de dertill uppfinna många skäl och förvändningar, men om endast svarandeparten vill draga ut på tiden, hvilket är det vanligaste, så har, enligt mitt förmenande, lagen ej gjort hvad den kunde och borde göra för att i någon mån förekomma detta. Enligt 12 Kap. 2 § Rättegångsbalken äro böter för part, som förfallolöst uteblifver, 2 kronor och, enligt 17 kap. 3 § samma balk, böter för vittne 1 krona 50 öre. Med dessa låga belopp kunna de friköpa sig från skyldigheten att svara på stämningen under en tid, som är olika i olika tingslag, men som utgör minst 2 månader och kan uppgå ända till 1 år. Derefter ålägger domstolen dem inställelse vid vite af 10 à 15 kronor, ett belopp, som ej heller är synnerligen afskräckande, om parten vill krångla och draga sig undan samt målet är af större vikt. Vid flera domstolar lär derjemte den praxis ännu förekomma, att den, som blifvit ålagd inställelse vid vite, skall delgifvas detta rättens beslut.

Vill nu svarandeparten begagna sig af dessa låga ansvarspåföljder för att förlänga rättegången, så blifver denna derigenom dyrare än den bort blifva, och bemålde part kan dymedelst bereda sig god tid att så placera eller afhända sig tillgångar, att dessa ej kunna åtkommas, då han slutligen blifver dömd att betala; ja, äfven i andra mål än sådana,

som röra ersättningsanspråk, kan en lång tidsutdrägt göra den slutliga domen mer eller mindre onyttig. De mål äro jemförelsevis få, deri domstolen *kan* och *vill* meddela dom utan svarandepartens hörande.

Man skulle kunna tro att vittne ej hade något skäl att hålla sig undan, men ett viktigare göromål, en resa och dylikt kunna göra att de uppskjuta sin inställelse till en lämpligare tid, då böterna äro så låga; hvarjemte man ej saknar exempel på att part vidtalat vittne att ej inställa sig, och för detsamma betalt böterna, så äfven det första låga vitet.

Om bötesbeloppen för förfallolöst uteblifvande blefve höjda, skulle deraf äfven följa, att domstolen ålade den tredskande inställelse vid ett högre och mera kraftigt verkande vite än hvad hittills varit vanligt. Att detta skulle göra de tredskandes antal mindre och att målen skulle kunna fortare afgöras, är väl otvifvelaktigt.

Då efter nu gällande utsökningslag man endast vid domstol kan få dom i sådana fordringar, som ej grunda sig på klara fordringsbevis, är det ännu angelägnare än förr att kunna få målen skyndsamt afgjorda.

På grund af dessa skäl, äfvensom af de skäl, som finnas upptagna i de 2 motioner, som vid 1876 års riksdag under N:is 19 och 143 afgåfvos i denna Kammare och till hvilka motioner jag beder få hänvisa, anhåller jag få vördsamt hemställa,

att Riksdagen för sin del ville besluta de ändringar i Rättegångsbalkens 12 kapitel 2 § och 17 kapitel 3 §, att instämd part och vittne, som förfallolöst uteblifva från underrätt, skola böta, den förre 10 kronor och det senare 5 kronor.

Och anhåller jag om remiss till Lag-Utskottet, hvilket benäget torde inkomma med förslag, *dels* till ofvan berörda bötesbelopp, i fall det ej anser de af mig föreslagna vara lämpliga, *och dels* till höjning af åtskilliga andra i Rättegångsbalken förekommande böter för försummad inställelse, på det ett riktigt förhållande må kunna ernås emellan dylika bötesbelopp.

Stockholm den 28 Januari 1879.

Jan Magnusson.

Häruti instämma:

P. Engman.

Anders Bengtsson.

Lars Anderson.